

OSCAR WILDE

DE PROFUNDIS

Τὸ «'Αθηναϊκὸ Βιβλιοπωλεῖο» Κ Γανιάρη καὶ Σίας κυκλοφορεῖ σὲ λίγες μέρες, σὲ πολυτελεῆ ἔκδοσιν, τὸ De Profundis τοῦ Ὁσκάρ Οὐάιλντ. Τὸ βιβλίον τοῦ μεγάλου αὐτοῦ αἰσθητικοῦ εἶναι μετὰφρασμένον ἀπὸ τὰ Ἑγγλέζικα ἀπὸ τὸ συνεργάτη μας Α. Δίονα, πού ἡ Ἀγγλικὴ γλώσσα τοῦ εἶναι ἡ γλώσσα τῶν σπουδῶν του, κ' ἔτσι μὲ τὴν Ἀγγλομάθειά του καὶ μὲ τὴν ἐγκυκλοπαιδική του μόρφωσιν μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς πῶς τὰ κατὰφερε νὰ ποδώσει τέλεια τὸ ἀριστουργηματικὸ αὐτὸ βιβλίον. Τὸ μικρὸ κομμάτι πού δημοσιεύουμε παρακάτω εἶναι ἕνας θαυμάσιος ἀληθινὰ χαρακτηρισμὸς τριῶν προσώπων ἀπὸ τὸ μεγάλο Σαιξπηρεῖο δράμα.

Σ' ἕλη τὴ δραματικὴ τέχνην δὲ γνωρίζω τίποτα πού, ἀπὸ καλλιτεχνικὴ ἀποψη, νὰναι πιδ ἀνυπερέλητο, πιδ ὑποβλητικὸν στήν παρατηρητικότητά ἀπὸ τὸν Rosengrantz καὶ τὸν Guildenstern, ἕπως εἶναι ζωγραφισμένοι ἀπὸ τὸ Σαιξπηρο. Εἶναι οἱ μαθητικὸι φίλοι τοῦ Ἀμλέτου. Εἶταν κάποτε οἱ σύντροφοὶ του. Ἡ παρουσία τους ἀναθυμίζει ἁμορφες μέρες πού περᾶσανε μαζί. Σὰν τὸν συναντᾶνε στὸ δράμα, αὐτὸς τρεμοδαδίζει κάτω ἀπὸ τὸ βῆρος ἑνὸς φορτίου, πού δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρει ὁ χαρακτήρας του. Οἱ πεθαμένοι βγήκαν ἀρματωμένοι ὄξω ἀπὸ τοὺς τάφους τους γιὰ νὰ τοῦ ἐπιβάλλουν κάποιαν ἀποστολή, πού, σύγκαιρα, τοῦ εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ πολὺ ταπεινωτικὴ. Αὐτόν, ἕναν ὄνειροπόλο, τὸν καλοῦνε νὰ δράσει. Ἔχει νὴ φύση ἑνὸς ποιητῆ καὶ τοῦ ζητᾶνε νὰ νιώσει τὴ συνηθισμένη μπερδεψιά τοῦ αἵτιου καὶ τοῦ αἵτιατοῦ, τὴ ζωὴ στήν πραχτικὴ τῆς ὄψης, πού γι' αὐτὴν δὲν ἔχει τὴν παραμικρὴν ἰδέαν, κὶ ὄχι τὴ ζωὴ στήν ἰδανικὴ τῆς ὄψης, πρᾶμα πού ξαίρει τόσον καλά. Δὲν ἔχει ἰδέαν τοῦ τί πρέπει νὰ κάμει κ' ἡ τρέλλα του εἶναι νὰ προσποιηθῆ τὸν τρελλό. Ὁ Βροῦτος προσποιηθῆκε τὸν τρελλό γιὰ νὰ σκεπάσει μὲ τὴν τρέλλα τὸ φονικὸ του σκοπὸν, τὴ θανατηρὴν του θέλησιν, ἕμως ἡ τρέλλα τοῦ Ἀμλέτου εἶναι μιὰν ἀπλὴ μάσκα γιὰ νὰ κρύψει τὴν ἀδυναμίαν του. Μὲ φαντασιοπληξίαν καὶ ἀστείότητες πολεμᾷ νὰ χασομερήσει. Ἐακολουθεῖ νὰ παίζει μὲ τὴν πράξιν, ἕπως ὁ καλλιτέχνης παίζει μὲ τὴ θεωρίαν. Γίνεται ὁ σπιῶνος στὶς δικὰς του πράξεις κὶ ἀκούγοντας τὰ δικὰ του λόγια, τὰ ξαίρει πῶς εἶναι μόνο «λέξεις λέξεις, λέξεις». Ἄντις νὰ θέλει νὰ γίνῃ ὁ ἥρωας τῆς δικτῆς του ἱστορίας, ζητᾷ νὰ γίνῃ ὁ θεατῆς τῆς τραγωδίας του. Δὲν πιστεύει σὲ τίποτε, οὔτε στὸν ἑαυτὸν του, κὶ ἕμως ἡ ἀμφιβολία του δὲν τὸν βοηθᾷ, γιὰ δὲν ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς στὸ σκεπτικισμόν, ἀλλὰ σὲ μιὰ διχασμένην θέλησιν. Ὁ Rosencrantz κὶ ὁ Guildenstern δὲν καταλαβαίνουν τίποτ' ἀπ' αὐτά. Ἦπε-

κλίνονται, γελᾶν καὶ χαμογελᾶν, κὶ ἕτι λέγει ὁ ἕνας τ' ἀντιλαλεῖ ὁ ἄλλος ἀρρωστημένα. Κὶ ἕταν, τέλος, μὲ τὸ θέατρο μέσα στὸ θέατρο καὶ μὲ τρυφερότητες νευρῶσπαστων ὁ Ἀμλέτος «ἀδράχνει τὴ συνείδησιν» τοῦ Βασιλιᾶ καὶ διώχνει τὸν ἄθλιο κατατρομαγμένον ἀπὸ τὸ θρόνον του, ὁ Rosencrantz κὶ ὁ Guildenstern δὲ βλέπουνε στὴ διαγωγὴν του παρὰ μιὰ λυπηρὴν παράβασιν τῆς ἐθιμοτυπίας τῆς Αἰθλῆς. Ὡς ἐδῶ εἶναι τὸ σημεῖον πού μποροῦνε νὰ φτάσουν στὸ νὰ «τηρᾶν τὸ θέαμα τῆς ζωῆς μὲ κατάλληλες συγκλίσεις». Βρίσκονται πολὺ κοντὰ στὸ μυστικὸν του καὶ δὲν ξαίρουν τίποτε. Οὔτε θὰ ὤφελουσε νὰ τοὺς τὸ πεῖ κανεὶς. Εἶναι σὰν τὰ μικρὰ ποτήρια πού μποροῦν νὰ χωρέσουν μονάχα τόσο κρασί καὶ τίποτα περισσότερον.

Τελιώνοντας τοὺς κάμει νὰ πιστέψουν πῶς ἔρηκαν ἢ καὶ μπορεῖ νὰ βροῦνε βίαιον καὶ ξαφνικὸν θάνατον πιασμένοι στήν ἐξυπνὴ παγίδα πού στήθηκε γι' ἄλλον. Ὅμως ἕνα τραγικὸν τέλος τοῦ εἶδους αὐτοῦ, ἂν καὶ φωτίζεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀμλέτου μὲ κάτι ἀπὸ τὸ ἀπρόοπτον καὶ τὴν δικαιοσύνην τῆς κωμῶδας, δὲν ἀρμόζει σ' ἀνθρώπους σὰν κὶ αὐτοῦ. Ἄθροποι τοῦ εἶδους τοὺς ποτὲ τοὺς τίποτα δὲν παθαίνουν. Ὁ φίλος τοῦ Ἀμλέτου Ὁράτιος γιὰ ν' ἀναφέρει σωστὰ τὰ περιστατικὰ τοῦ δράματος στοὺς δύσπιστους,

«Χάνει τὴν ἡσυχίαν του γιὰ λίγο
καὶ μὲ βαρεϊάν ἀναπνοὴν στὸν κόσμον
τὴν ἱστορίαν του διηγίεται,»

πεθαίνει στὴ μνήμη μας, ἕμως ὁ Rosencrantz κὶ ὁ Guildenstern μένουν ἀθάνατοι, ἕπως ὁ Angelo καὶ ὁ Ταρτούφος πού εἶναι ἕμοιοι τους.

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσφορὰ τῆς σύγχρονης ζωῆς στήν ἀντιληψὴν τῆς φιλίας τῶν ἀρχαίων. Κεῖνος πού θὰ γράψει ἕνα καινούργιον De Amicitia πρέπει νὰ τοῦς εἴρει μιὰ θέσιν ξεχωριστὴν καὶ νὰ τοὺς ὀμνήσει μὲ Κικερῶνια πρόζα. Εἶναι τύποι καλοὶ γιὰ καθ' ἑποχὴν. Μὲ τὸ νὰ τοὺς κατακρίνει κανεὶς, θὰ εἴδεινε «ἐλλειψὴν ἰκανότητος στὸ νὰ ἔχηται». Βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴ σφαῖραν τους: τίποτ' ἄλλο. Τὸ ψυχικὸν μεγαλεῖον δὲν εἶναι κολλητικόν. Ὑψηλὰ σκέψεις καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα βρίσκονται, σὰν ἀπὸ τὴ φύσιν τους, ξεχωρισμένα.

Α. ΔΙΟΝΑΣ

ΚΑΙ ΓΙΑ ΛΙ...

Καὶ στέναξα στήν ἔρημίαν καὶ πῆρε τὸν καμῖο μου τᾶγερὸν τὸ δροσόλουστο, τραγοῦδι νὰ τὸν κάμει. Κοιμήθηκα στήν ποταμιὰν κι ἀκούω στὸνειρόν μου νὰ κλαῖνε ἀγάλια τὰ νερά, νὰ σκουίζει τὸ καλάμι. Καὶ ἐξύπνησα στοχαστικὰ, στὸ πλάγι μιὰ φιλύρα λόγια γλυκά μου μίλησε. Στὴν ἄκρην ἐκεί τῶν δρόμων μὲ πῆρε ὁ ὕπνος σύγκαιρα: τὰ μονοπάτια πῆρα καὶ στὸνειρόν μου ἀντάμωσα καὶ πάλε τὸν καμῖο μου.

ΧΕΙΜΩΝΑ >

Σάν απάντηση
στην κ. Αθηνά Ν. Τυροσούλη.

Κουλουριασμένη ή γριά Θυμιά σιμά στο παραγκώνι της συδαυλίζει τη στάχτη, ελπίζοντας πάντα πώς θα ξεπεταχτεί καμιά γερή σπίθα, να δώσει φωτιά στο βρεμένο κούτσυρο που καπνίζει, έτσι στομένο πεύναι και μαυροκακαριασμένο, στη γωνιά.

Όξω έ βοριάς λυσομανάει, και μέσα στη γυμνή της καμαρούλα έχει άπλωθει ή παγωνιά. Κάθε λίγο και λιγάκι χουχουλάει ή γριά Θυμιά τὰ μαργωμένα δάχτυλά της και κουφαναστενάζοντας σιγολέει :

— Για τούς αφεντάδες είναι ή χειμώνας, που χουν όλα τάγαθά τους, έχι για μās τούς έρμους, τούς φτωχούς...

Και βγάζοντας άναστεναγμέ βαθύτερο άναθυμάτα, πώς τὰ δυό της τάγώρια, ή Σωκράτης κι ή Στάθης της έκει ψηλά στο Μέτωπο, στη βαρυχειμωνιά της Μικρασίας, θα ξεπαγιάζουσε, ποιός ξαίρει σε ποιά τρύπα γις χωμένα, σε ποι' άχυρένια καλύθα από κάτω, σε ποιά ξέφωτο σκοποι, με τὸ ντουφεκι στο χέρι...

Τὸ λυχνάρι, λιγοστό και ξεψυχισμένο φῶς σκορπώντας στην καμαρούλα, της πλακώνει περισσότερο την ψυχή κ' ήμισή κουδέρτα που την έχει ρήξει σαν μποξά άπάνω της, καταμαργωμένη κι αυτή, δέν τη ζεσταίνει, όσο κι αν τη σφίγγει πάνω της.

Κι άποκαιμιέται ή γριά Θυμιά, έτσι στο παραγκώνι καθουριασμένη και βλέπει... κι ή πεινασμένος καρβέλια όνειριάζεται... και βλέπει πώς βρίσκεται σε μιὰ πλούσια κρεβατοκάμαρα, καθισμένη δίπλα στη θερμάστρα κι άφηρημένη βλέποντας τη λαμπερή φωτιά, ξεχωρίζει τὰ διάφορα μικρά καρβουνάκια που την άποτελούν και ήδονικά βυθίζει τὸ βλέμμα της μέσα σ' αυτό τὸ φωτεινό σύνολο... Και παραπέρα, σε μιάν άπόμερη γωνιά, ή γάτα της κουλουριασμένη πάνω στο παχύ χαλί, ροχαλίζει ή συχα ήσυχα στο χάιδεμα κάπιων άναλαμπών που φτάνουν άμφίβολα ως έκει κι άπαλά χρωματίζουν τ' όλόλευκό της γουναρικό.

Και τὰ θωρεί τὰ καρβουνάκια έτσι ένωμένα τὸνα κοντὰ στέλλο και βυθίζεται ή σκέψη της στο ματωμένο πέλαγο. άφου δέν έχει καμιάν άλλη έγνια να την τρώει, και σφελνάει ήδονικά τὰ μάτια της και ταξιδεύει με τη φαντασία της σε θρυλικά παραμυθένια παλάτια που κλείνουν τὸ καθένα τους κ' από ένα ώρατο κι άτυχο βασιλόπουλο...

Μά ξαφνικά, πάνω στα όνειρατάξιδά της, άνοίγει διάπλατα ή πόρτα, χωρίς να τρέξει καθόλου, και μπαίνει μέσα μιὰ ψηλή, κυπαρισσόκορμη γυναίκα στα όλόλευκα ντυμένη, και τραβάει όλόισα στη θερμά-

στρα και πιάνει με τη χούφτα της τὰ καρβουνάκια όλα, όλα, και τὰ ρήχγει στο λευκό της κόρφο, και παίρνει και τις κουδέρες και τὰ χαλιά, που στα χέρια της γίνονται άλαφριά σαν πουπούλε, και τὰ ρήχγει στον όμο της και γυρίζοντας να φύγει, σταματάει για μιὰ στιγμή μπροστά στην κατάπληχτη γριά Θυμιά και της λέει με φωνήν βρια κ' άύστηρή :

Είμαι ή Δικαιοσύνη έγώ, ή άπόλυτη Δικαιοσύνη της Ζωής, και σηκώνω τη φωτιά σου να την πάω σ' άλλες άπόκληρες της μοίρας που δέν έχουν ούτ' ένα καρβουνάκι να πυρώσουν τὰ μαργωμένα χέρια τους και σηκώνω τὸ χαλί σου και τις κουδέρες σου να τις πάω σ' άλλες, που δέν έχουν ούτ' ένα παλιόρουχο να σκεπάσουν τὰ ξυλιασμένα από την παγωνιά κορμιά τους. Είμαι ή Δικαιοσύνη έγώ κ' έτσι έρχομαι σήμερα στον ύπνο σου για ναρθώ σήμερα άδριο όλοζώιτανη και στον ξύπνο σου.

Κ' έφυγε, άθέρυια και μεγαλόπρεπα, καθώς μπήκε. Κ' ή γριά Θυμιά άνατρέμαξε από τὸ όνειρο που ειθε κι άνοιξε τὰ μάτια της και ξαναδρέθηκε στη θεόγυμνη καμαρούλα της, κουλουριασμένη στο παραγκώνι της, με τὸ βρεμένο και μαυροκακαριασμένο κούτσυρο που ειχε πάψει πια να καπνίζει...

Κ' έκανε τὸ σταυρό της μ' έγκαρτέρηση και σιγανουρμούρισε :

— Κυρά Δικαιοσύνη, πότε θάν τάξιωθώ να σε δω και στον ξύπνο μου ;...

Α.Π.Τ.

ΑΧΑΡΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

Στιγμές πώς έτσι οβύνεστε ; - σα μοιρολόι άργό- μέσ στο ρουμπίνι άπλωσε τάστρι της δύσης πέρα. Πόρτε και μένονε κοντὰ κέμέ τὸ ναβαγό, που ή τρικινία μιὰς ζωής με πέταξε στην ξέρα. "Απονες φέβγετε κιώιμέ άλι στη συφορά μου χάρος δέ βρίσκεται εδώ, κι όμως μιὰ νέκρα άπλώνει... "Η νύχτα νάτη-ζύγωσε, που θάξο σι ντροφιά μου τις θύμησε, που θα μου λέει τὸ κέμα σα μανιώναι

ΤΟ ΠΛΗΓΩΜΕΝΟ ΑΗΔΟΝΙ

Κι' αν πόθησα κιά θέλησα σε μιὰ κορφή νάραξω να νιώσω άγέρη λεφτερο, να πεταχτώ στα μάκηη κάπιου βουνοϋ, τοϋ είναι μου τη σκόνη να τινάξω μιὰς κοινωνίας ξεθωρης... Στον πόνο μου ένα δάκρυ από τη σκέψη κύλησε, να με παρηγορήση, σίμπως ή πόθος νάγινε. Σκιαζουμαι να τὸ πῶ, δίχως φτερό, πώς δέν μπορώ στην άκρη από μιὰ βρύη θολώνω με τὰ κλάμματα τὸ χαρωπό σκοπό.

... "Αηδόνι έγώ γλυκόλαλο με τὰ φτερά σπασμένα, γένηκε ή τόνος μου πικρός, βαρύς σαν την ψυχή μου "Ανέγνωιστο σαν τραγουδῶ άλίμονό μου ένένα ά μιὰ νεράιδα άπ' τὰ νερά μου πάρει τη φωνή μου

'Αγορίνο

ΣΤΑΘΗΣ ΖΑΡΚΙΑΣ